

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.:

Romano Guardiniego koncepcja grzechu

Autor: Anna Wieluniecka

Niniejsza rozprawa przedstawia koncepcję grzechu w ujęciu Romano Guardiniego – dwudziestowiecznego niemieckiego teologa pochodzenia włoskiego. Jego wykładnia ma charakter egzystencjalny, a refleksja podąża niestandardowymi ścieżkami. Swoje naukowe wysiłki kierował zawsze ku obronie i uzasadnianiu chrześcijańskich prawd wiary. Dlatego jednym z poruszanych przez niego tematów, wplecionych w apologię wiary, jest kwestia grzechu.

Rozprawa, podejmując myśl Guardiniego, przedstawia okoliczności zaistnienia grzechu, sytuację winy, problem zagrożeń grzechem, a także kluczowe znaczenie odkupienia. Ukazuje, że grzech istnieje realnie, ale nie jako metafizyczne przeciwieństwo dobra, lecz jako brak w jego „substancji”. Koncepcja Guardiniego zasadza się na uznaniu relacji między człowiekiem a Bogiem. Relacja ta – którą Guardini zobrazował za pomocą łuku – istniała w sposób niezakłócony w raju. Grzech pierworodny sprawił, że ów łuk został złamany. Człowiek nie mógł już żyć w zażyłości z Bogiem. Także i świat, w którym bytował człowiek, doznał szkody wywołanej przez grzech pierwszego człowieka. W dalszej kolejności rozprawa przedstawia, w jaki sposób Guardini odnosi się do grzechu osobistego. Ukazał on, że głębia grzechu stała się widoczna dopiero w świetle Objawienia. Życie, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa zmieniły całą rzeczywistość raz na zawsze. Guardini podkreśla realność i historyczność dzieła odkupienia, a zarazem przedstawia nową sytuację odkupionego człowieka. Wprowadza kluczowe pojęcie „inegzystencji”, czyli obecności Chrystusa w człowieku, który dzięki wierze trwa w Chrystusie. Akcentuje fundamentalne znaczenie odpuszczenia grzechów. Ponadto przedstawione zostały, opisane przez Guardiniego, koncepcje grzechu takich myślicieli jak: Augustyn i Bonawentura, a także diagnoza czasów nowożytnych, w której Guardini ukazał skutki przełomu, jaki nastąpił po odrzuceniu średniowiecznego, opartego na wierze chrześcijańskiej modelu życia i świata. Koncepcja Guardiniego zakłada, że historyczność, w której zanurzony jest człowiek, to relacja między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością. Egzystencjalna perspektywa grzechu ujmuje go wewnątrz

tych relacji. Stąd refleksja Guardiniego nie kończy się na diagnozach teraźniejszości, ale kieruje się ku przyszłości przyjmując postać prognoz. Guardini wypracował metodę dla diagnozowania i prognozowania, która mieści się w nurcie fenomenologii. Jego nauka katolickiego światopoglądu wraz z filozofią przeciwieństw stanowią o specyfice tej fenomenologicznej metody. W niniejszej rozprawie, z uwagi na jej temat, prognozy zostały zawężone do obszaru zagrożeń grzechem. Przedstawione zostały zagrożenia, przed którymi ostrzegał Guardini. Postulaty Guardiniego dotyczące czasowego ujmowania rzeczywistości wpłynęły na to, że analizy zagrożeń grzechem w tej rozprawie nie kończą się na postawionych przez niego prognozach, ale podjęta została próba przeprowadzenia prognoz według wypracowanej przez niego metody, jednak na podstawie danych pochodzących ze współczesności.

Niniejsza rozprawa skoncentrowana jest na uwypukleniu wewnętrznej logiki teologii Guardiniego i dlatego otwiera ona pole dla dialogu z innymi współczesnymi Guardiniemu koncepcjami.